

4. *Сазонов К.А.* Компьютерное формообразование поверхностей вращения на перспективных изображениях по линиям очертания. - К.: Будівельник, 2012. – Вип.60. С. 298 - 301.
5. *Янковська Л.Є.* Комп'ютерне моделювання сферичних об'єктів дизайну на перспективних зображеннях за лініями обрису: Автореферат дисертації...к.т.н. – К.,2015 – 25с.

Аннотация

В работе проведен параметрический анализ задачи включения перспективной линии очертания в определитель эллипсоидов, и приведены конструктивные схемы решения этой задачи.

Ключевые слова: дизайн, перспектива, эллипсоид, линия очертания.

Annotation

In work is the parametric analysis of the problem of including perspective outline in the identifier of ellipsoids carried out, and there are conducted constructive schemes of solution of current problem.

Keywords: design, perspective, ellipsoid, outline

УДК 72.035.3

К. В. Сухаревський

Асп. каф теорії архітектури КНУБА

«ЦЕГЛЯНИЙ СТИЛЬ» В АРХІТЕКТУРІ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ БУДІВЕЛЬ УКРАЇНИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

Анотація: в статті проаналізовано розвиток «цегляного стилю» в архітектурі університетських будівель України як окремих напрямків еkleктики 30х– 90х рр. ХІХ ст. На прикладі двох архітектурних ансамблів виявлено спільні формотворчі тенденції, економічні та соціокультурні образотворчі чинники та характерні регіональні особливості.

Ключові слова: еkleктика, університетські будівлі, цегляний стиль, неоромантизм, неоготика.

В 30-х роках ХІХ ст. в архітектурі європейських країн та Росії зароджується новий стиль – еkleктика. У цей період українські землі входили до складу Австрійської (з 1868 – Австро-Угорської) та Російської Імперій. Архітектори, що проходили навчання або стажування в країнах Європи, швидко розповсюджували нові ідеї, чому сприяла не тільки художня вичерпність класичних стилів, але і розвиток будівельної індустрії, зокрема,

розповсюдження металевих конструкцій, поява нових типів будівель та прогресивних тенденцій. Поряд із загальноєвропейським явищем використання архітектурних форм минулих епох, в суспільстві пробуджується інтерес до історії та художньої спадщини національних культур. Через це в різних регіонах України, різні за походженням архітектори використовують подібні формотворчі прийоми, проте вдало інтегровані в соціо-культурний контекст. Прикладом процесу часткової інтернаціоналізації архітектурної мови еkleктики та одночасного прояву регіональних рис в архітектурі університетських комплексів України може стати «цегляний стиль» та творчість чеського архітектора Йозефа Главки (1831-1908) та російського архітектора Ієроніма Севастьяновича Кітнера (1839-1929).

Архітектурний ансамбль колишньої Резиденції православних митрополітів Буковини та Далмації був побудований у 1864-1882 рр. за проектом арх. І. Главки (Рис.1, 2, 3). В 1875 році на базі духовної семінарії тут було засновано Чернівецький університет ім. Франца-Йосифа, сьогодні відомий як Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича. Образ споруд вирішено у дусі романтичних тенденцій тогочасної еkleктики.

Новий тип учбового закладу з відкритими дворами та з'єднувальними галереями знайшов широке застосування в архітектурі перших будівель Київського політехнічного інституту (сьогодні Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»), що були побудовані у 1898 – 1901 за проектом арх. І. С. Кітнера (Рис. 4, 5, 6). Тогочасна цегляна архітектура, що розвивалася в умовах промислового будівництва, несла в собі значні раціоналістичні ідеї. З метою економії споруди будувались з цегли без штукатурки. Автор проекту писав: «істина краса полягає у витонченій простоті форм, а не в надмірній їх пишності». Архітектор наголошував на художніх перевагах якісно виконаної цегляної кладки фасадів та доводив, що вартість цегляного фасаду значно нижча за витрати на ремонт штукатурного оздоблення. Всі будівлі університетського ансамблю були виконані із жовтої київської цегли. Фасади вирішені в нескладних формах, без виражених стильових ознак задля уникнення обтесування цегли. Вздовж головних фасадів корпусів, відділяючи їх від транспортного шосе, розміщено великий парк в ландшафтному стилі. На стильове вирішення фасадів, можливо, вплинув той факт, що І. С. Кітнер певний час навчався та стажувався в Європі, зокрема, в Німеччині. Лапідарність об'ємів західно- та північноєвропейської середньовічної романської архітектури могла стати творчим джерелом у забезпеченні економічних, естетичних та соціокультурних вимог, що виникли перед архітектором.

Архітектуру ансамблів можна порівняти за наступними ознаками:

Сучасна назва	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича	Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»
Призначення будівель	Резиденція православних митрополитів. Духовна семінарія. Гуманітарний університет.	Політехнічний інститут
Архітектор	Йозеф Главка (1831-1908). Чеський архітектор (Прага).	Ієронім Севастьянович Кітнер (1839-1929). Російський архітектор (Санкт-Петербург).
Роки будівництва	1864-1882	1898-1900 (Кітнер І. С.), 1900-1902 (Кобелєв О. В.)
Стиль	Еклектика. «Цегляний стиль»з елементами неоромантизму.	
Стильові та формотворчі прототипи	Романо – готична архітектура північної, центральної та східної Європи. Міська архітектура середньовічної Німеччини. Прийоми Австро-Угорської національної архітектури. Національні Буковинські та Галицькі мотиви в орнаменті. Культова архітектура Сходу. Візантійська храмова архітектура.	Романо-готична архітектура північної, центральної та східної Європи. Мотиви архітектури північного ренесансу. Раціоналістичні та регіональні тенденції промислового будівництва.
Розміщення будівель ансамблю	Будівлі ансамблю формують замкнене с трьох боків подвір'я - курдонер	Ансамбль розміщено вздовж транспортного шосе на відстані від нього. Об'єми корпусів утворюють окремі курдонери.
Сади та парки	Регулярний бароковий сад у дворовому просторі. Ландшафтний нерегулярний парк – за територією.	Регулярний сад-партер у зонах курдонерів. Ландшафтний нерегулярний парк вздовж головного фронту корпусів.
Спільні архітектурні форми та деталі	Ризаліти із мотивами ступінчастих щипців із зубцями, зубчасті карнизи, орнаментовані підвіконня, міжвіконні лопатки, розетки, балюстради.	
Характерні архітектурні форми та деталі	Церковне п'ятиглав'я, купольні завершення веж, відкриті аркові галереї, орнаментована покрівля, ковани огорожі, напівциркульні вікна, біфорії з розетками.	Гранчасті готичні стовпчики, трикутний фронтон, шатрові вежі, віконні прорізи із лучковими перемичками, оригінальний цегляний декор.
Оздоблювальні матеріали	Червона та жовто-коричнева цегла, червона теракота, різьблений камінь, поливана черепиця білого, голубого, зеленого і коричневого кольорів, білий пісковик.	Цегла світлих жовтих тонів, коколь – колотий сірий граніт.

Підводячи підсумки, можна зазначити, що в архітектурі університетських будівель України другої половини XIX ст. простежується окрема стильова течія еkleктики – «цегляний стиль», якому загалом притаманні раціоналістичні тенденції, зумовлені вимогами регіонального промислового будівництва, використання форм європейської середньовічної, переважно романо-готичної архітектури, ансамблевість, поєднання із оточенням та використання регіональної будівельної культури та традиційних національних мотивів. Проте, як видно з таблиці, в архітектурі існували відмінності, причиною яких було особисте бачення архітекторів щодо забезпечення культурних та економічних вимог в архітектурі окремих регіонів, вплив соціальних та історичних факторів, а також типологічні особливості університетських будівель.

1

2

3

Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича

Рис. 1. Монастирський комплекс

Рис. 2. Митрополичий корпус

Рис. 3. Семінарський корпус

4

5

6

Національний технічний університет
України «Київський політехнічний
інститут»

Рис. 4. Хімічний корпус

Рис. 5. Головний корпус

Рис. 6. Фрагмент хімічного корпусу

Література

1. Біленкова С. В. Архітектура Чернівців XIX – першої половини XX ст. – Чернівці: Букрек, 2009. – 440 с.
2. Китнер Ю. И. Архитектор И. С. Китнер // Архитектурное наследство. 1976. Вып.25. С.154-175;
3. Архітектура КПІ. Режим доступу: <http://kpi.ua/architecture>

Аннотация

В статье проанализировано развитие «кирпичного стиля» в архитектуре университетских зданий Украины как отдельное направление эклектики 30х-90х гг. XIX ст. На примере двух архитектурных ансамблей выявлено общие формообразующие тенденции, экономические и социокультурные образотворческие факторы и характерные региональные особенности.

Ключевые слова: эклектика, университетские здания, кирпичный стиль, неоромантизм, неоготика.

Annotation

The article analyzes the development of the brick-style architecture of university buildings in Ukraine as a separate eclectic trend in 30th-90th of 19th century. On the example of two architectural ensembles general morphogenesis trends, economic and sociocultural factors and specific regional features were detected.

Keywords: eclecticism, university buildings, brick-style, neo-romanticism, neo-gothic.